

Fu la Spagna! La mirada feixista sobre la guerra civil espanyola

Amb motiu del 80è aniversari de l'inici de la guerra civil espanyola, el Museu d'Història de Catalunya presentarà al novembre una exposició al voltant de la mirada feixista italiana sobre el conflicte.

Es preveu que la mostra s'inauguri la setmana del 15 de novembre i resti exposada fins al febrer de 2017. Es podrà visitar de manera gratuïta al vestíbul del museu.

Context històric

El 17 de juliol de 1936 s'inicià un cop d'estat militar contra el govern de la Segona República que s'estengué a totes les guarnicions de la península, arribant a Barcelona el 19 de juliol. La Generalitat, amb el suport de la població civil, va sufocar la revolta, que va tenir un gran ressò a Catalunya i a la resta de l'Estat.

Els militars havien fracassat en el seu intent i la República mantenia els principals actius econòmics i militars i comptava amb gran suport social. Però amb l'ajut estranger, els colpistes van poder continuar la seva lluita. S'iniciava una llarga guerra civil.

L'italià fou el primer grup de combatents estrangers que arribà per donar-los suport i el més nombrós. Des de finals de juliol arribaren a la península membres de l'*Aviazione Legionaria*, seguits del *Corpo di Truppe Volontarie*, i mantingueren la seva presència fins al final del conflicte, l'1 d'abril de 1939.

Aleshores, a Itàlia, el règim feixista de Mussolini vivia un moment d'esplendor i la identificació popular amb les seves consignes gaudia d'una gran penetració. La propaganda havia calat fons en l'imaginari col·lectiu italià, que interpretava la recent victòria en la guerra d'Etiòpia com la consolidació de l'expansió italiana en el Mediterrani, la fi dels problemes nacionals i la restitució del prestigi nacional. Així, la Itàlia feixista de Mussolini no trigà a facilitar els efectius necessaris als colpistes espanyols, d'acord amb els seus principis ideològics i l'objectiu de construir un imperi mediterrani.

L'exposició Fu la Spagna! La mirada feixista sobre la guerra civil espanyola

L'exposició *Fu la Spagna! La mirada feixista sobre la guerra civil espanyola* presenta el relat mític que la propaganda feixista italiana va teixir al voltant de la guerra civil espanyola. És la primera vegada que es representarà en imatges la intervenció de la Itàlia feixista en el conflicte en la seva totalitat, ja que fins ara les mostres que s'havien celebrat s'havien centrat en llocs o fons concrets.

Per tal d'abordar el tema en la seva totalitat, s'entrellaçarà la representació que es va fer del conflicte tan des de l'àmbit oficial com des del particular, la qual cosa permetrà establir una dialèctica interessant, un joc de variants, constants i absències reveladores.

Les 200 imatges que es podran veure, seleccionades a partir d'un volum de prop de 20.000, procedeixen de tres tipologies de fons: revistes il·lustrades properes al règim i sotmeses a censura però amb línies editorials separades; fons personals d'una dotzena de legionaris-fotògrafs voluntaris; i fons institucionals polítics i militars. La tria és representativa de les visions que s'entrellaçaran en el relat expositiu però no obvia la estètica de les imatges. De vegades es podran copsar grans variants sobre un mateix tema, d'acord amb el diferent objectiu o missió de cada fotògraf, però de vegades trobarem una gran sintonia entre les mirades.

Més enllà del joc de mirades, la mostra repassarà els moments del conflicte en què la intervenció italiana fou més decisiva, com al Front del Nord, l'ofensiva de Llevant i la campanya contra Catalunya, i s'hi veuran els temes més recurrents de la representació feixista de la guerra, com runes, desfilades, retrats o escenes de la vida quotidiana de les tropes.

Tancarà el recorregut expositiu una secció dedicada als mitjans en acció, amb la representació que la propaganda feixista, els fotògrafs, ràdio-cronistes i operadors de càmera van fer sobre el terreny, durant la guerra i després.

Un cop finalitzada al Museu d'Història de Catalunya, la mostra, de 120m², viatjarà per Catalunya, Espanya, Itàlia i altres països durant els propers tres anys. A més, per deixar constància de tota la feina d'investigació i documentació realitzada, un catàleg recollirà les imatges i alguns articles d'historiadors experts en la implicació italiana en la guerra civil espanyola.

Ofensiva de Catalunya. El *Corpo di Truppe Volontarie* en marxa cap a Barcelona (Foto: Ufficio Storico Stato Maggiore dell'Esercito)

Voltants d'Arnes. Escena de la vida quotidiana en la rereguarda (Foto: Archivio Provinciale di Bolzano - fons Guglielmo Sandri)

ESQUERRA: Cròniques de la postguerra: el viatge del Ministre d'Exteriors italià Galeazzo Ciano, gendre de Mussolini, a Espanya / DRETA: Dones i guerra civil: el relat de la propaganda feixista (Foto: La Domenica del Corriere - Biblioteca di Storia Moderna e Contemporanea di Roma)

